

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

VI науково-практична конференція

Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі

28–29 жовтня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

БІБЛІОТЕКИ І СУСПІЛЬСТВО: РУХ У ЧАСІ ТА ПРОСТОРИ

Матеріали VI науково-практичної конференції,
присвяченої 105-річчю Наукової бібліотеки
Харківського національного медичного університету

Харків, 28–29 жовтня 2025 року

Харків
2025

ЗМІСТ

Киричок Ірина <u>РОЗВИТОК УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ – ІСТОРИЧНИЙ ПОСТУП ЧИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЧЕРЕЗ КРИЗИ?</u>	6
Абашнік Володимир <u>ФРІДРІХ КАРЛ ФОРБЕРГ (1770–1848): ФІЛОСОФ ТА БІБЛІОТЕКАР</u>	16
Белодєд Олена, Могильна Оксана <u>ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БІБЛІОТЕЧНОГО ФАХІВЦЯ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕКИ</u>	25
Білоус Валентина, Бровчак Людмила <u>ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА ПІДТРИМКИ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я У ВДПУ ІМ. М. КОЦЮБІНСЬКОГО: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ</u>	32
Боровик Ольга <u>ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА НАУКИ ТА ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТІ (НА ПРИКЛАДІ БІБЛІОТЕКИ ПДМУ)</u>	43
Бугрій Анастасія <u>ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ВІРТУАЛЬНИХ ВИСТАВОК У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ БІБЛІОТЕК</u>	49
Будецька Ольга <u>ПРАЦІ ВИДАТНИХ СУДОВИХ МЕДИКІВ-ЕКСПЕРТІВ ХАРКІВЩИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ. Е. Ф. БЕЛЛІНА ТА М. О. ОБОЛОНСЬКОГО В КОЛЕКЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ПАМ'ЯТОК ХДНБ ім. В. Г. КОРОЛЕНКА</u>	52
Волкова Анастасія, Харахаш Олександр, Сиволап Оксана <u>ІНКЛЮЗІЯ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: БІБЛІОТЕЧНІ ПОСЛУГИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ</u>	65
Holovach Tetiana <u>DIGITAL TOOLS AND CRITICAL THINKING: ENHANCING INFORMATION LITERACY COMPETENCIES</u>	69
Запотічна Роксолана <u>ПАРТНЕРСТВО БІБЛІОТЕК І КАФЕДР МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ: СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ У ЗВО</u>	77

Киричок Ірина, Красюкова Оксана, Бабак Тетяна <u>АРТСЕСІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я</u> <u>УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ: РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТУВАННЯ В</u> <u>ХНМУ</u>	84
Козак Ірина <u>ДЕЯКІ АСПЕКТИ КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ ВІДДІЛУ МЕДИЧНОЇ</u> <u>ЛІТЕРАТУРИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОУНБ</u>	91
Куц Ольга <u>ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ: ДОСВІД РОЗРОБКИ БІБЛІОТЕЧНОГО САЙТУ</u> <u>З ВИКОРИСТАННЯМ ШІ</u>	95
Малішевська Наталія <u>ВОЛОДИМИР ФІЛАТОВ – ВЧЕНИЙ, НОВАТОР, МИТЕЦЬ</u>	97
Медведь Марія, Медвідь Марина <u>БІБЛІОТЕЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ ДІТЯМ ЗІ СТАТУСОМ ВНУТРІШНЬО</u> <u>ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: ДОСВІД РОБОТИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ</u> <u>УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ</u>	104
Миросниченко Михайло, Бібіченко Вікторія, Кузнецова Мілена <u>ДОСВІД СПІВПРАЦІ КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ</u> <u>ПАТОФІЗІОЛОГІЇ ІМЕНІ Д. О. АЛЬПЕРНА ХАРКІВСЬКОГО</u> <u>НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З НАУКОВОЮ</u> <u>БІБЛІОТЕКОЮ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА</u> <u>МАЙБУТНЄ</u>	110
Некрасова Наталія, Киричок Ірина <u>БІБЛІОТЕЧНИЙ ПРОСТІР ЯК ДЖЕРЕЛО СТІЙКОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ</u>	113
Несін Вікторія <u>ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА БІБЛІОТЕКИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ</u> <u>ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ</u>	114
Павленко Тетяна <u>УНІВЕРСИТЕТСЬКА БІБЛІОТЕКА В ІНСТИТУЦІЙНІЙ ЕКОСИСТЕМІ</u> <u>ВІДКРИТОЇ НАУКИ</u>	120
Палько Христина, Надрага Марта, Дедишина Лариса <u>ЛИПИ У НАУЦІ Й ОСВІТІ: ІВАН – У КОЛІ НТШ, ЮРІЙ – В ОЦІНКАХ</u> <u>ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТУ</u>	130

Петруновська Світлана <u>ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ ШИ- ТЕХНОЛОГІЙ В БІБЛІОТЕЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ КПІ ІМ. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО</u>	136
Рибальченко Олена <u>БІБЛІОТЕКА ЯК КОРЕНІ ТА КРИЛА УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ: ШЛЯХ СТІЙКОСТІ, АДАПТИВНОСТІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ДЕРЖАВНОГО БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ</u>	144
Сакалюк Олексій, Волкова Анастасія <u>ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНИХ СЕРВІСІВ</u>	150
Скрипченко Лариса, Кравченко Світлана <u>ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ: ДОСВІД НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ХНМУ</u>	154
Сокур Олена, Клименко Оксана <u>ЕТАПИ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ ПРАКТИКИ</u>	160
Харахаш Олександр, Сакалюк Олексій <u>ЕТИКА Й УПЕРЕДЖЕННЯ В АЛГОРИТМАХ РЕКОМЕНДАЦІЙ: ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОСТУП ДО МЕНШ ПЕРЕДСТАВЛЕНИХ КОЛЕКЦІЙ</u>	165
Янчуков Олександр <u>БІБЛІОТЕЧНИЙ ВІДЕОКОНТЕНТ: БАЗОВІ ПРИНЦИПИ ТА ВИМОГИ</u>	169
<u>ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ</u>	173

INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT OF SCIENCE AND EDUCATION AT THE UNIVERSITY (on the example of the PSMU Library)

Olha Borovyk

Library

Poltava State Medical University

***Abstract.** The article analyzes the most well-known up-to-date open-access educational information resources; it highlights the issues of information and analytical support for science and education at the university, fostering academic integrity and developing media literacy among students.*

***Keywords:** open access, academic integrity, information culture, PSMU Library.*

ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ВІРТУАЛЬНИХ ВИСТАВОК У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ БІБЛІОТЕК

Анастасія Бугрій

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

***Анотація.** Розглянуто особливості створення віртуальних виставок у бібліотеках та наведено порівняльні характеристики трьох популярних платформ – Oteka, MOVIO та Genially з прикладами їх використання в європейських бібліотеках. Проведений аналіз показав переваги Genially як платформи для інтерактивних, масштабних і доступних онлайн-виставок у сучасних українських бібліотеках.*

***Ключові слова:** віртуальні виставки, бібліотеки, Oteka, MOVIO, Genially.*

Віртуальні виставки незалежно від ступеня складності використаних технологій можуть формуватися з метою забезпечення альтернативного або розширеного досвіду в порівнянні з реальною подією. Це дозволяє користувачам долучитися до здобуття знань, використовуючи культурні пам'ятки та цінності, що зберігаються в бібліотеках. Нині, під час російсько-української війни та в умовах воєнного стану, у бібліотеках країни надзвичайно важливим є опанування нових платформ для створення віртуальних проєктів, адже саме вони стають дієвим засобом комунікації та взаємодії з користувачами.

Перш ніж описати відібрані платформи, нагадаємо визначення терміну «віртуальна виставка» надане в Українській бібліотечній енциклопедії:

«...публічна демонстрація в мережі Інтернет за допомогою інструментів вебтехнологій віртуальних образів спеціально дібраних і систематизованих

творів друку та інших джерел інформації, а також загальнодоступних електронних ресурсів, що пропонуються віддаленим користувачам бібліотеки для ознайомлення і використання» [1].

Розглянемо декілька платформ для створення віртуальних виставок, якими користуються європейські бібліотеки. Перша з них – Omeka. Розроблена Центром історії та нових медіа при Університеті Джорджа Мейсона (RRCHNM) у 2007 році, вона частіш за все використовується при створенні виставок, зокрема Національною бібліотекою Франції та бібліотеками Іспанії (Мадрид). Серед основних форм роботи, запропонованих цією платформою, є не лише віртуальні виставки, а й галереї та загалом управління цифровими колекціями [4]. Є складною у використанні та потребує додаткових знань. Перед встановленням Omeka потрібно здійснити налаштування вебсервера (HTTP) Apache, системи керування базами даних MySQL (версія 5.0 або новіша) та інтерпретатора мови програмування PHP (версія 5.3.2 або наступні) [5].

Водночас функціональність розширюється за допомогою плагінів. Для різних версій Omeka було розроблено та адаптовано 90 плагінів. Користувачі платформи самостійно створили понад 300 плагінів, однак більшість з них розроблені для її старіших версій, тому робота з новими версіями потребує додаткової адаптації [8].

При цьому масштабність проєктів, які створені за допомогою Omeka, дійсно вражає. Наприклад, цифрова бібліотека ROmeka@RGF для зібрання, систематизації, обробки та зберігання академічних текстів з гірничої справи [7], документи для якої отримані в межах проєктів, профінансованих Міністерством освіти, науки та технологічного розвитку Республіки Сербія.

Другою за популярністю є платформа MOVIO. Це також відкрите програмне забезпечення для створення віртуальних виставок. У 2011 році Міністерство культурної спадщини та культурної діяльності Італії (MiBACT) підготувало настанови зі створення цифрових виставок – посібник, успішно перекладений англійською та навіть арабською мовами. Згодом завдяки фінансуванню від фонду Telecom Italia Центральний інститут каталогу та документації (ICCU) координував розробку інструменту з відкритим кодом під назвою MOVIO, що дозволяє закладам культури створювати та публікувати цифрові виставки, розповідати історії [6]. Ресурс дозволяє редагувати зміст, використовуючи різні вбудовані інструменти, серед яких – медіархів, редактор онтологій, сторітелер, різні типи галерей, зображення з інтерактивними зонами, карти, шкала часу тощо.

Під час реалізації проєкту AthenaPlus (фінансується ЄС, координується ICCU), що об'єднує 40 партнерів у сфері культури (музеї, бібліотеки, архіви) з 21 країни, інструмент MOVIO був доопрацьований: включено функції, що

сприяють повторному використанню контенту в галузі освіти та туризму. Він також інтегрований до Europeana, ним користується Національна бібліотека Німеччини. Ця платформа, як і попередня, має відкритий програмний код та є нелегкою в роботі [3]. На відміну від Omeka, розробники ресурсу організували та провели серію тренінгів і курсів, щоб навчити національні інституції використовувати MOVIO при створенні віртуальних виставок.

І нарешті Genially. Створену 2015 року невеликою командою розробників в Іспанії хмарну мультипрограмну платформу можна використовувати як командний робочий простір. Її легко масштабувати, вона дозволяє за потреби додавати нових учасників, створювати інтерактивні презентації та квести [2].

Платформа пропонує такі шаблони: ігри, вікторини, опитування, інфографіка, інтерактивні зображення, мікросайти, презентації. Вбудований штучний інтелект може редагувати тексти або зображення, а також здійснювати переклади. Є приклади використання програми в бібліотеках Великої Британії та Іспанії.

Загалом було порівняно три платформи для створення віртуальних виставок (Omeka, MOVIO та Genially) та наведено приклади їх використання у національних та університетських бібліотеках Європи [5]. Як MOVIO, так і Omeka створюють дуже прості віртуальні виставки. У результаті порівняльного аналізу, а також емпіричним шляхом встановлено, що найзручнішою та інтуїтивно зрозумілою платформою, яку можна впроваджувати у практичне використання, є Genially.

Література

1. Кудря Л. М. Віртуальна виставка / Л. М. Кудря // Українська бібліотечна енциклопедія / Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого. – Київ, 2014. – URL: <https://ube.nlu.org.ua/article/Віртуальна%20виставка> (дата звернення: 08.09.2025).

2. Castillo-Cuesta L. Using Genially Games for Enhancing EFL Reading and Writing Skills in Online Education / L. Castillo-Cuesta // International Journal of Learning, Teaching and Educational Research. – 2022. – Vol. 21, No. 1. – P. 340–354. – DOI: <https://doi.org/10.26803/ijlter.21.1.19>

3. Gantt J. T. Libraries in Second Life: Linking Collections, Clients, and Communities in a Virtual World / J. T. Gantt, J. R. Woodland // Journal of Web Librarianship. – 2013. – Vol. 7. – P. 123–141. – DOI: <https://doi.org/10.1080/19322909.2013.780883>

4. Higgins S. Cataloging Images Using CONTENTdm / S. Higgins // PNLQ Quarterly. – 2012. – Vol. 76. – P. 6–18. – URL:

https://scholarworks.sjsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1071&context=lib_pub
(accessed: 08.09.2025).

5. McKenzie C. Digital humanities and academic libraries — An Australasian survey / C. McKenzie, K. Ross // Figshare. — 2018. — URL: <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.5913439.v1> (accessed: 08.09.2025).

6. MOVIO: A Toolkit for Creating Curated Digital Exhibitions / S. Habibi Minelli, et al. // Procedia Computer Science. — 2014. — Vol. 38. — P. 28–33. — DOI: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2014.10.006>

7. The use of the Omeka platform for digital libraries in the field of mining / A. Tomašević, et al. // Infotheca — Journal for Digital Humanities. — 2018. — Vol. 17, No. 2. — P. 26–49. — DOI: <https://doi.org/10.18485/infotheca.2017.17.2.2>

8. Wilms L. Digital Humanities in European Research Libraries: Beyond Offering Digital Collections / L. Wilms // LIBER Quarterly : The Journal of the Association of European Research Libraries. — 2021. — Vol. 31, No. 1. — P. 1–23. — DOI: <https://doi.org/10.18352/lq.10351>

DIGITAL PLATFORMS FOR VIRTUAL EXHIBITIONS IN THE PRACTICE OF EUROPEAN LIBRARIES

Anastasiia Buhrii

Korolenko Kharkiv State Scientific Library

Abstract. *The article examines the features of creating virtual exhibitions in libraries and compares three popular platforms – Omeka, MOVIO, and Genially – with examples of their use in European libraries. The analysis highlights the advantages of Genially as a platform for interactive, scalable, and accessible online exhibitions in contemporary Ukrainian libraries.*

Keywords: *virtual exhibitions, libraries, Omeka, MOVIO, Genially.*

ПРАЦІ ВИДАТНИХ СУДОВИХ МЕДИКІВ-ЕКСПЕРТІВ ХАРКІВЩИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX СТ. Е. Ф. БЕЛЛІНА ТА М. О. ОБОЛОНСЬКОГО В КОЛЕКЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ПАМ'ЯТОК ХДНБ ім. В. Г. КОРОЛЕНКА

Ольга Будецька

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

Анотація. *Проаналізовано внесок видатних судових медиків-експертів Е. Ф. Белліна і М. О. Оболонського в розвиток всесвітньо визнаної Харківської*